

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
Кафедра соціології та соціальної роботи**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету суспільних наук
Остапець Ю.О./
_____ 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	23 Соціальна робота
Спеціальність	231 Соціальна робота
Освітня програма	Соціальна робота
Статус освітньої компоненти	Обов'язкова
Мова навчання	Українська

Робоча програма психолого-педагогічної практики для здобувачів вищої освіти галузі знань 23 «Соціальна робота» спеціальності 231 «Соціальна робота» освітньої програми «Соціальна робота».

Розробники: Попович А.М., доц. кафедри соціології та соціальної роботи, Ляшко М.М., ст. викл. кафедри соціології та соціальної роботи.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри соціології та соціальної роботи,

протокол № 12 від « 01 » липня 2021 р.

Завідувач кафедри Шандор Ф.Ф.

Схвалено науково-методичною комісією факультету суспільних наук

протокол № 8 від «1» липня 2021 р.

Голова науково-методичної комісії Попадич О.О.

© Попович А.М., 2021 р.

© Ляшко М.М., 2021 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2021 р.

1. ОПИС ПРАКТИКИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4,5	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 135	2	3
Тривалість: чотири тижні	Семестр:	
	4	6
Вид підсумкового контролю: диференційований залік	Самостійна робота:	
	45	45
Форма підсумкового контролю: усна	Індивідуальна робота:	
	90	90

2. МЕТА ПРАКТИКИ

Метою психолого-педагогічної практики є через набуття досвіду роботи в команді спеціалістів та контактів з клієнтами поглибити знання про структуру діяльності соціальних закладів, максимально наблизити студентів до соціальної реальності, умов роботи установ різного спрямування. Сприяти оволодінню елементами професійних навичок, формувати професійний підхід до соціальних проблем.

Відповідно до освітньої програми, проходження практики сприяє формуванню в студентів таких загальних компетентностей:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу на основі логічних аргументів та перевірених фактів; знання і розуміння предметної області та розуміння професії, базових понять соціальної роботи; здатність вчитися і бути сучасно навченим, до самоосвіти, постійного підвищення кваліфікації; здатність у процесі навчання та при самостійній підготовці до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології; здатність визначати, формулювати та професійно розв'язувати проблеми; здатність працювати у команді, виконувати дослідження в групі під керівництвом лідера; здатність дотримання строгих вимог дисципліни, планування та управління часом; здатність приймати обґрунтовані рішення.

фахових компетентностей:

- уміння застосувати на практиці базові та інструментальні цінності соціальної роботи, розуміння соціальних і психологічних наслідків своєї професійної діяльності; бути готовим до участі у здійсненні управлінських заходів для вирішення ситуацій, які утруднюють соціальне функціонування окремих індивідів, сімей, груп, громад; бути здатним до координації зусиль різних організацій соціальної сфери щодо вирішення соціальних проблем і завдань в інтересах соціального захисту груп ризику; володіння навичками аналізу соціального та фізичного середовища, інфраструктури забезпечення благополуччя різних груп населення; уміння оформляти і представляти результати науково-дослідницької і науково-прикладної роботи у відповідності

із нормативними документами та стандартами; готовність систематично використовувати результати наукових досліджень у забезпеченні ефективності роботи соціальних (медико-соціальних) закладів і служб; готовність до пошуку інноваційних шляхів підвищення ефективності соціальної роботи в цілому та соціального захисту населення зокрема; володіння навичками диференціації соціальної роботи з клієнтами з врахуванням їх національно-культурного, вікового, гендерного і соціального статусу та індивідуально-психологічних характеристик; організація і проведення заходів з профілактики соціальних проблем, які порушують нормальну життєдіяльність особи, сім'ї, групи, громади та суспільства в цілому; розробка і впровадження інформаційно-просвітницьких програм та соціальної реклами.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Передумовами проходження **психолого-педагогічної практики** є опанування таких навчальних дисциплін освітньої програми:

- OK1.1.5 Основи педагогіки і психології в соціальній роботі
- OK1.2.4 Соціальне і медичне страхування
- OK1.2.6 Соціальна психологія
- OK1.2.7 Основи волонтерської діяльності
- OK1.2.8 Історія соціальної роботи
- OK1.2.9. Система соціальних закладів і служб
- OK1.2.10 Теорія соціальної роботи
- OK1.2.11 Правове регулювання соціальної роботи
- OK1.2.19 Вступ до спеціальності
- OK1.2.21 Спілкування в соціальній роботі

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Соціальна робота», проходження **психолого-педагогічної практики** повинно забезпечити досягнення таких програмних результатів навчання:

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Розуміти наукові принципи, що лежать в основі соціальної діяльності, ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання зі спеціальності, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.	ПРН3
Аналізувати психічні властивості і стани, характеризувати психічні процеси, різні види діяльності індивідів у групі, процеси розвитку, соціалізації, соціальної адаптації та інтеграції особистості, соціально-психологічні процеси в малих та великих групах.	ПРН10
Використовувати методи діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів.	ПРН13
Застосовувати методи соціальної роботи в конкретних умовах взаємодії з клієнтом; використовувати вітчизняний і	ПРН14

зарубіжний досвід.	
Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати клієнтів.	ПРН17
Налагоджувати співпрацю з представникам різних професійних груп та громад.	ПРН18
Використовувати стратегії індивідуального та колективного представництва інтересів клієнтів.	ПРН19
Виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин.	ПРН20
Демонструвати знання основних етапів становлення і розвитку соціальної роботи як науки та практичної діяльності, нормативно-правової бази соціальної роботи та соціального забезпечення, дотримуватися в процесі реалізації професійних обов'язків нормативно-правових засад здійснення соціальної роботи.	ПРН21
Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.	ПРН22
Планувати й практично здійснювати анімаційну діяльність в сфері соціальної роботи з метою реалізації соціального виховання, опираючись на знання про теоретичні основи та етапи розробки анімаційно-дозвіллевих програм як інструменту соціально - педагогічної діяльності в сфері соціальної роботи, застосовувати анімаційну діяльність у відкритому соціальному просторі (з використанням волонтерських груп).	ПРН23
Виконувати технічні операції, пов'язані із документообігом, контролем за виконанням документів на основі законодавчих, підзаконних нормативно-правових актів, державних стандартів, правил та методичних рекомендацій щодо складання і оформлення основних видів документів.	ПРН29

5. БАЗИ ПРАКТИКИ

Бази **психолого-педагогічної практики** визначаються довгостроковими або короткостроковими договорами між університетом і підприємствами всіх форм власності і є офіційною підставою для проходження практики здобувачів вищої освіти. Тривалість дії договорів погоджується договірними сторонами. Вона може визначатися на період самої практики або на термін до п'яти років з можливістю подальшої пролонгації на такий же строк.

Базами проходження практики можуть виступати: соціально-психологічні служби освітніх закладів (загальноосвітні школи, школи-інтернати, дитячі

будинки); соціальні служби, спеціалізовані соціальні заклади (дитячі будинки сімейного типу, соціальні притулки, реабілітаційні центри, хоспіси, пансіонати геріатричного типу); територіальні центри соціального обслуговування одиноких та непрацездатних громадян; управління соціального захисту; управління праці і соціальної політики; управління у справах сім'ї, дітей та молоді; служби у справах неповнолітніх; спеціалізовані заклади пенітенціарної системи; громадські організації, благодійні фонди.

Закріплення здобувачів денної форми навчання за базами практики та призначення керівників від кафедри оформлюється наказом ректора університету, а здобувачів заочної форми – розпорядженням декана факультету.

Факультет суспільних наук наразі має підписані довгострокові договори співпраці з наступними підприємствами, що можуть стати базами практики під час проходження **психолого-педагогічної практики**:

1. Обласне відділення Фонду України соціального страхування з тимчасової втрати працездатності (м. Ужгород)
2. Закарпатський обласний центр зайнятості
3. Міжобласний благодійний фонд “Фонд розвитку Карпатського Єврорегіону”
4. Закарпатський обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді
5. Закарпатський регіональний центр соціально-трудової реабілітації та професійної орієнтації «Вибір»
6. Служба у справах дітей Закарпатської ОДА
7. Ужгородська міська організація Товариства Червоного Хреста України
8. Обласний дитячий спеціалізований санаторій “Малятко”
9. Закарпатський благодійний фонд “Життя і надія”
10. Медико-соціальний реабілітаційний центр “Дорога життя”
11. Закарпатський обласний центр соціально-психологічної допомоги
12. Управління у справах культури, спорту, сім'ї та молоді Ужгородської міської ради
13. Благодійна організація “Нова сім'я”
14. Ужгородський міський центр зайнятості
15. Закарпатське обласне молодіжне товариство сиріт «Доля»
16. УЗОШ I-III ступеня № 20 – ліцей Лідер
17. ГО «Справа Кольпінга в Україні»
18. Ужгородський міський центр соц. служб для сім'ї, дітей та молоді
19. Управління праці та соціального захисту населення Ужгородської міської ради
20. Ужгородська ЗОШ I-III ст. № 16
21. ГО «Товариство захисту осіб з інвалідністю «Надія»
22. Закарпатський обласний осередок Ліги соціальних працівників України
23. Ужгородський районний територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг)
24. Благодійний фонд «Карітас-Caritas» Мукачівської греко-католицької єпархії

25. ТОВ Центр розвитку обдарованості «УНІКУМ»
26. Закарпатський обласний благодійний фонд «Рада життя»
27. Управління молоді і спорту Закарпатської ОДА
28. Департамент соціального захисту населення Закарпатської ОДА
29. Ужгородський міськрайонний суд
30. Закарпатський обласний благодійний фонд «Благо»
31. Багатопрофільний ліцей «Інтелект» - ЗОШ І-ІІІ ст. № 11
32. Закарпатський обласний центр соціальних служб
33. Міжгірський районний центр зайнятості
34. Перечинський районний центр зайнятості
35. Хустський міськрайонний центр зайнятості
36. Воловецький районний центр зайнятості
37. Іршавський районний центр зайнятості
38. Міжгірське об'єднане управління ПФ в Закарпатській обл.
39. Управління ПФУ у Великоберезнянському районі
40. Тячівське управління праці та соціального захисту населення
41. Управління праці і соціального захисту населення Перечинської РДА
42. Управління соціального захисту населення Воловецької РДА
43. Виноградівський районний центр соц. служб для сім'ї, дітей та молоді
44. Іршавський районний центр соц. служб для сім'ї, дітей та молоді
45. Великоберезнянський районний центр соц. служб для сім'ї, дітей та молоді
46. Свалявський районний територіальний центр соціального обслуговування
47. Міжгірський районний територіальний центр соціального обслуговування
48. Служба у справах дітей Великоберезнянської РДА
49. Сектор сім'ї, молоді та спорту Міжгірської РДА
50. Виноградівська РДА
51. Іршавська РДА
52. Великобичківська селищна рада
53. Майданська сільська рада
54. Свалявський ВП Мукачівського ВП Головного управління національної поліції в Закарпатській області
55. Головне управління національної поліції в Закарпатській обл., Великоберезнянське відділення
56. Перечинська школа-інтернат для дітей-сиріт, та позбавлених батьківської опіки
57. Обласний центр соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді з функціональними обмеженнями
58. Притулок для дітей смт. Батьово
59. Іршавська районна організація Товариства Червоного Хреста України
60. Верхняківський НВК «ЗОШ І-ІІІ ст. – ДНЗ» (Львівська обл.)
61. Благодійний фонд підтримки дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування «Опіка»
62. Мукачівський міськрайонний суд
63. Хустський районний ЦСССДМ
64. Благодійна організація «БФ Карітас Св. Августина» м. Перечин

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРОХОДЖЕННЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Підготувати звіт про проходження психолого-педагогічної практики. У звіті потрібно описати модель діяльності соціального закладу та висвітлити наступні питання:

1. чим зумовлена необхідність існування соціального закладу, служби;
2. якими є мета і завдання його функціонування;
3. види і зміст діяльності, які здійснює заклад;
4. суб'єкти і об'єкти діяльності соціального закладу;
5. основні функції;
6. засоби, з допомогою яких здійснюється діяльність;
7. з яких джерел отримана наведена інформація (документація соціального закладу, бесіди з спеціалістами, методичні матеріали, лекційні і семінарські заняття зі спеціальних дисциплін, безпосереднє спілкування з працівниками закладу...);
8. чому саме цей заклад (служба) обрані для проходження практики.

Доцільним буде також висвітлення наступних питань:

1. які знання, навички і цінності є пріоритетними в роботі з клієнтами даного соціального закладу;
2. чого вдалося навчитися;
3. над якими “прогалинами” необхідно працювати”;
4. чи належить база практики до тієї сфери соціальної роботи, в якій думає (хоче) працювати студент після закінчення вузу.

7. ОРІЄНТОВНЕ КАЛЕНДАРНЕ ПЛАНУВАННЯ НА ПЕРІОД ПРОВЕДЕННЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

№ п/п	Вид та зміст роботи	Період виконання завдання
1	Інструктаж з охорони праці (загальний та на робочому місці)	1 день
2	Вивчення змісту і основних характеристик діяльності закладу соціального обслуговування населення, ознайомлення з основними функціональними ролями і обов'язками спеціаліста соціальної роботи.	1 тиждень
3	Узгодження і затвердження графіка роботи студента-практиканта в закладі. Планування заходів, в яких буде здійснюватися виконання завдань практики.	1 тиждень
4	Збір інформації для складання моделі соціального обслуговування клієнтів у базовому закладі.	2, 3 тиждень
5	Брати участь у повсякденних видах діяльності, які не потребують професійної підготовки (знайомство з поточними адміністративними формальностями)	2, 3 тиждень

	установи, виконання окремих доручень).	
6	Оформлення звітної документації. Підготовка до підсумкової конференції по захисту практики.	4 тиждень
	Загальна тривалість практики	4 тижні

8. ОРГАНІЗАЦІЯ І КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

Для вибору місць практики студентам пропонується перелік закладів, з якими укладено договори.

Студентам надається також можливість самостійного вибору місць проходження практики, однак у цьому випадку керівник практики від кафедри повинен ознайомитися з роботою закладу і підтвердити, що він відповідає цілям, які ставляться перед практикою. Більше одного студента в один і той же соціальний заклад направляється при умові, що там вони матимуть різних керівників практики (кожному студенту необхідно забезпечити індивідуального наставника).

Під час практики керівник від кафедри 2-3 рази відвідує студента у соціальному закладі, однак як студент, так і керівник практики від закладу можуть звернутися до нього в будь-яких випадках, які потребують його втручання, консультації чи допомоги.

9. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ, ДОПУСКУ ДО ЗАХИСТУ ПРАКТИКИ

Загальні вимоги до оформлення звіту.

Звіт повинен мати титульну сторінку, на якій вказано назву практики, ім'я та прізвище студента, курс. Змістовна частина звіту повинна містити відомості про результати виконання студентом індивідуальних завдань у довільній формі.

Висновки щодо навчального ефекту практики повинні містити самоаналіз сформованих професійних умінь і навичок, рекомендації і побажання щодо змісту програми й форми проведення практики.

До звіту додається щоденник практики, в якому відображається графік відвідування закладів та зміст виконаних робіт, характеристики роботи студента від бази практики та від керівника практики.

Порядок допуску звіту до захисту практики.

Звіт студента перевіряється та затверджується керівником практики від кафедри соціології та соціальної роботи.

До захисту допускається звіт, що був зданий на кафедру у встановлений термін та оформлений згідно вимог.

10. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Диференційований залік з практики приймається у формі звітної конференції комісією викладачів кафедри.

Загальне оцінювання результатів проходження практики, виконання індивідуальних завдань, оформлення та захист звітів здійснюється за кредитно-

трансферною системою, згідно якої максимальний рейтинг кожного здобувача складається з оцінювання в балах за всіма критеріями, що виставляються під час захисту і переводиться в оцінку за схемою:

Загальна сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	
60 – 63	E	задовільно
35 – 59	FX	
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Для визначення рівня оволодіння здобувачами навчальним матеріалом та оцінювання їх академічних досягнень викладачі користуються узагальненими критеріями оцінювання:

90-100 балів A	здобувач вільно володіє навчально-практичним матеріалом, успішно розв'язує завдання у стандартно-виробничих ситуаціях, виявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань
82-89 балів B	здобувач володіє навчально-практичним матеріалом у межах програми навчально-виробничої практики, проте у виконанні стандартно-виробничих завдань допускає неточності
74-81 балів C	здобувач володіє певним обсягом навчально-практичного матеріалу, здатний його реалізувати, проте допускає суттєві неточності в стандартно-виробничих ситуаціях
64-73 балів D 60-63 балів E	здобувач володіє навчально-практичним матеріалом на репродуктивному рівні або володіє частиною навчально-практичного матеріалу, уміє використовувати одержані знання і уміння, проте допускає окремі помилки в стандартно-виробничих ситуаціях
35-59 балів FX	здобувач володіє навчально-практичним матеріалом поверхнево й фрагментарно
0-34 балів F	здобувач не володіє навчально-практичним матеріалом

Розподіл балів за виконання програми практики та захист звітів:

Вид діяльності	Кількість балів
Проходження інструктажу з охорони праці та отримання документів	5
Своєчасне прибуття на базу практики та присутність протягом всього періоду проходження практики	10
Щоденник з практики та відгук керівника практики від закладу	15

Звіт з практики	50
Публічний захист звіту з практики	20
Разом	100

11. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Васильків О. Понятійні виміри соціально-психологічної допомоги населенню. Психологія і суспільство. 2018. №1-2. С. 163-170.
2. Віноградська О.М., Белова Л.О. Соціальні технології. Харків: ХНАМГ, 2009. 135 с.
3. Галян І.М. Психодіагностика: Навчальний посібник. К.: «Академвидав», 2011. 464 с.
4. Етичний кодекс спеціалістів із соціальної роботи затверджено Українською асоціацією соціальних педагогів та спеціалістів із соціальної роботи, Державною соціальною службою для сім'ї, дітей та молоді, Лігою соціальних працівників України, Міністерством України у справах сім'ї, молоді та спорту (№ 1965 від 09.09.2005 р.).
5. Карамен О.Л. Нормативно-правова база соціальної роботи. Соціальна педагогіка: теорія і практика. 2006. №1. С. 6-12.
6. Кизименко Л.Д., Бедна Л.М. Словник-довідник соціального працівника (для студентів та соціальних працівників): Мініглосарій. Львів: ДЦ МОУ, 2000. 67 с.
7. Лукашевич М.П., Семигіна Т.В. Соціальна робота (теорія і практика): підручник. К.: Каравела, 2009. 368 с.
8. Лучко М., Надвинична Т. Психологічна допомога сім'ям за складних життєвих обставин. Психологія і суспільство. 2018. №3-4. С. 224-250.
9. Мигович І.І. Соціальна робота у вищій школі. Ужгород, 2001. 46 с.
10. Організаційно-відпочинкова соціально-педагогічна практика: Методичні рекомендації для організаторів та студентів спеціальностей «Соціальна педагогіка» та «Соціальна робота». Тернопіль, 2000. 88 с.
11. Парфанович І.І. Соціальна діагностика. Тернопіль: ТДПУ, 2009. 182 с.
12. Поліщук С. А. Методичний довідник з психодіагностики: Навчально-методичний посібник. Суми: Університетська книга, 2009. 440 с.
13. Соціально-педагогічна практика: методичні рекомендації для студентів 1-го курсу спеціальностей «Соціальна педагогіка» і «Соціальна робота». Тернопіль, 2015. 40 с.
14. Соціальна педагогіка: навчально-методичний посібник: У 2-х ч. За заг. ред. П.М.Гусака, Л.К. Грицюк. Луцьк: РВВ "Вежа" Волин.держ.ун-ту ім. Лесі Українки, 2010. Ч.1. 112 с.
15. Шептенко П.А. Методика и технология работы социального педагога. М., 2011. 205 с.